

Caroline Babayan
carolinebabayan@gmail.com

Vår ref.: 2014/12

Dato: 17.03.2014

Facebook som kilde i MA-prosjekt

Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH) er et rådgivende organ i forskningsetikk innen sine fagområder, og skal blant annet gi råd og anbefalinger i konkrete saker som forelegges komiteen.

Henvender vil analysere debatter fra facebookgruppen LIM ("Likestilling, Integrering, Mangfold") for å finne ut hvorvidt "cyber agora" kan skape ulike former for allianser og offentlighet ("public voice") som normalt ikke er mulig gjennom tradisjonell aktivisme. Facebookgruppen er åpen, og er viet debatter knyttet til sekulære muslimer i Norge. Søker oppgir at gruppen modereres. Henvender ønsker å benytte "netnografi" som metode, gjennom deltakende observasjon i den gjeldende gruppen. Søker beskriver metoden som en prosess hvor man observerer en gruppe mennesker over tid og deltar aktivt ("dypt") i gruppens aktiviteter for å kunne tolke handlinger og interaksjoner. Henvender oppgir å ha deltatt aktivt i gruppen siden februar 2012, dvs. før prosjektet var påtenkt. Det legges opp til å gjøre aktivt bruk av innlegg fra enkeltpersoner i analysen.

Komiteens vurdering

Henvendelsen spesifiserer følgende tre spørsmål som det ønskes respons på fra NESH.

1. Må jeg informere hele gruppen om prosjektet?
2. Må jeg informere deltakere i gruppen hvis jeg vil bruke deres innlegg?
3. Må jeg anonymisere dem selv om gruppen er åpen og innleggene er søkbare?

Ad spørsmål 1: Hensynet til respekt for deltakere i åpne fora tilsier at forskeren bør informere deltakere om systematisk registrering (for eksempel opptak) eller rapportering av opplysningene når dette er mulig. Overfor en åpen facebookgruppe som LIM burde det ikke utgjøre noen uoverstigelig utfordring å kommunisere med gruppen. Å legge opp til at hele den relevante

gruppen faktisk får tilgang til disse opplysningene, kan innebære mer enn én gang å ha meddelt dem, hvis det er slik at informasjonen ikke forblir mer eller mindre umiddelbart tilgjengelig over tid. En ytterligere utfordring angår personer som ikke vender tilbake til gruppen når slik informasjon er lagt ut; også dette hensynet viser betydningen av å informere gruppen før prosjektet igangsettes.

Ad spørsmål 2: En hovedregel i forskning er at man både informerer og søker samtykke fra deltakere/informanter når dette er mulig. Dette kravet blir viktigere hvis deler av informasjonen det er snakk om, er sensitiv. Det er også teknisk sett enkelt å identifisere og kontakte aktive medlemmer av åpne facebookgrupper. En egen utfordring angår opplysninger om tredjepersoner som omtales og som ikke har samtykket; her bør man som forsker søke å unngå å formidle informasjon på en måte som kan personidentifiseres.

Ad spørsmål 3: Spørsmålet om anonymisering bør i dette tilfellet ses i sammenheng med kravet om samtykke. Hvis anonymisering er mulig, kan det være på sin plass å spørre deltakerne hva de foretrekker; å sikre kvaliteten på en evt. anonymisering, og å informere om forholdet hvis det er usikkert om anonymisering kan utføres, er forskers ansvar.

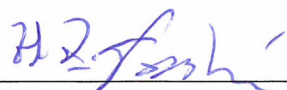
Henvender har ikke angitt hvorvidt gruppen har mindreårige brukere. Hvis det også er ønske om å benytte bidrag fra mindreårige, krever dette ytterligere hensyn.

I tillegg bør man i utgangspunktet legge opp til å ha en plan om tilbakeføring av resultatene fra oppgaven til gruppen.

På vegne av Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora,

for Bjørn Hvinden

Komiteleder, Den nasjonale forskningsetiske
komité for samfunnsvitenskap og humaniora

Hallvard J. Fossheim

Sekretariatsleder, Den nasjonale forskningsetiske
komité for samfunnsvitenskap og humaniora

Kopi: veileder Steinar Laberg, Høgskolen i Hedmark (steinar.laberg@hihm.no)